

• *Председкыня Сполку русиньскых писателів Словеньска (СРПС) К. Копорова веде членську громаду сполку • Часть членів СРПС почас членської громады: (зліва) І. Мелничакова, М. Гірова, Я. Гриб, Ш. Смолей, Г. Гіцова-Міцовчинова, Я. Сисак і о. Ф. Данцак.*

Дві членські громады і презентація русиньской літературы

14. фебруара 2011 ся на Ректораті Пряшівской універзیتی в Пряшові і Інштуті русиньского языка і културы ПУ одбыли дві членські громады: Сполку русиньскых писателів Словеньска і Словеньской асоціації русиньскых організацій. Третів акціов того дня была святочна презентація публікацій выданных у русиньскім языку в році 2010. Інтегралнов частів презентації было і передаваня цін з Літературного конкурзу Сполку русиньскых писателів Словеньска за рік 2010.

Важным пунктом програму было голосованя членської базы за вступ СРПС до Словеньской асоціації русиньскых організацій (САРО). Члены СРПС переважнов векшынов голосів вирішыли, же од той членської громады СРПС ся стає колективним членом САРО.

Посліднім пунктом програму річної громады СРПС было голосованя за пріятя новых членів до сполку і за доповніня новых членів до выбору СРПС, котрыма ся стали **Осиф Кудзей і Аліца Ветошевова**.

Громада Сполку русиньскых писателів

Од 10. години у засідалні Ректорату ПУ ся одбыла річна громада Сполку русиньскых писателів Словеньска (СРПС).

Членська громада САРО

О 11. годині в класі Інштуту русиньского языка і културы Пряшівской універзیتی в Пряшові была членська громада Словеньской асоціації

• *Участници членської громады Словеньской асоціації русиньскых організацій: (зліва на 1. фотці) М. Дзубова, А. Плішкова, К. Копорова, М. Сушкова, П. Крайняк, (справа на 2. фотці) Г. Бескид, Я. Калиняк, І. Русинко, о. М. Костілник, о. Ф. Крайняк і А. Зозуляк.*

Наперед членове СРПС послушали Справу о діяльстві СРПС за минулый рік, яку прочітала председкыня **ПгДр. Кветослава Копорова**. В ній были оцінены проекты, зреалізованы в році 2010: Літературный семінар, Літературный конкурз і Русиньскый літературный алманах. Были предложены і пропозиції активіт на тот рік. Председкыня сполку подяковала писателям, котры в році 2010 збогатили русиньску літературу своїма новыма творами і книжныма публікаціями.

Єдним із пунктів громады была пропозиція на назву премії Літературного конкурзу СРПС, яка од року 2011 ся буде звати **Літературна премія Марії Мальцовской** – на знак почилиности к памяті вызначной русиньской писателькы, котра одышла до вічности в році 2010. На основі голосованя была пропозиція єднозначно пріятя.

русиньскых організацій (САРО).

Главныма пунктами громады были:

1. Пріятя новых членських організацій до САРО, а то Окресной організації Русиньской оброды у Свіднику і Сполку русиньскых писателів Словеньска, чім ся САРО розросло на сучасных 8 членських організацій.

2. Контроля повніня резолюції з послідней громады САРО.

3. Інформації о діяльстві окремых членських організацій САРО.

4. Інформації о зреалізованных і приправлєваных акціях к списованю людей к 21. маю 2011.

5. Вольбы нового 3-членного выконного выбору САРО на далшы два roky у зложіню: **Александр Зозуляк** (председа), **Гавриіл Бескид** (підпредседа) і **Аліца Ветошевова** (касирка). *(Продовжіня на 2. стор.)*

• *Участници святочной презентації публікацій у русиньскім языку выданных в році 2010 (зліва на 1. фотці в 1. ряді): Р. Павлович, П. Ялч, К. Галасова, І. Мелничакова і ін. • Гратуляція О. Кудзеєви, котрый в Літературнім конкурзі СРПС в році 2010 здобыв 2. місце, з боку А. Плішковой і А. Зозуляка.*

Дві членські громади і презентація русиньської літератури

(Закінчення з 1. стор.)

6. Вольбы новой 3-членной ревизной і контрольной комісії САРО у зложіно: **Петро Крайняк**, ст. (председа), **Іван Русинко** і **Анна Плішкова** (члены).

7. Вольбы 4 делегатів за САРО на 11. засіданя Світового конгресу Русинів 17. – 19. юна 2011 у Будапешті в зложіно: **Гавриіл Бескид**, **Ян Калиняк** і **Мірослава Дзубова** (наградници **Зденка Цітрякова** і **Марта Сушкова**).

8. Приятя резолюції зо засіданя САРО (*публікуєме ю цілу в тім числі НН*).

Презентація русиньських книг виданых в році 2010

На 12. годину в засіданні ректора ПУ в Пряшові Словеньска асоціація русиньських організацій (конкретно ей членські організації: Русин і Народны новинки, Академія русиньської культури в СР, Сполук русиньських писателів Словеньска) і Інштут русиньського языка і культури ПУ приправили **святочну презентацію публікацій в русиньскім языку виданых в році 2010, споєну з передаванем цін Літературного конкурзу СРПС за рік 2010.**

На зачатку святочну атмосферу акції спестрив спів нашой популярной інтерпреткы русиньських народных співанок Марії Мачошковой в допроводі гри на акордеоні Йозефа Пірога. Потім директорка ІРЯК ПУ доц. ПгДр. Анна Плішкова, ПгД., привітала участників акції (было їх высше 50), організованой в рамках 13. Научного семінаря карпаторусиністики, і отворила презентацію, в ході якої представила і два научны зборники, виданы інштутом – **Studium Carpato-Ruthenorum 2010** (зоставителька К. Копорова) і **Русиньскій язык на Словеньску 1995 – 2010 і сучасна русиньска література** (зоставителька А. Плішкова). З далшым приговором выступив шефредактор Русина і Народных новинок Мгґр. Александер Зозуляк. Тот представив учебники і книжки виданы редакціов Русин і Народны новинки і Академіов русиньської культури в СР. У вступі выступила тыж председкыня СРПС ПгДр. Кветослава Копорова, яка представила публікації виданы сполком писателів.

Потім были прочітаны рецензії на виданы публікації і представлены їх авторы. Як перша выступила із рецензійов на зборник поезії про діти і дорослых авторкы Іветы Мелничаковой з Міджілаборець під назвов **І Янкови, і нянькови** Мгґр. Івана Джундова, ПгД. одборна асистентка Інштиту русістики, україністики і славістики Філософійной факулты ПУ. Другу рецензію прочітала ПгДр. Марта Бенькова, ПгД., асистентка ІРЯК ПУ, автором котрой был доц. ПгДр. Петер Кеша, к. н., таксамо з ІРУС ФФ ПУ. Была то рецензія на двоязычну книжочку баёк Миколая Ксеняка **Зеркаліня**. Далшов была рецензія доц. ПгДр. Петра Кашы, ПгД., котру прочітала Івана Джундова, а то на книжку Юрка Харитунна – **Мої жалі**. Рецензію на научно-популярну публікацію історічного характеру – **Грекокатолицькый священицькый род Павловичовых із Шарішского Чорного (1693 – 1900)** автора Інж. Рудолфа Павловича прочітав ПгДр. Михал Мурцко, Др. Кветослава Копорова прочітала рецензію на книжку **Думкы і тужбы** своєї родачкы Кветы Мороховічовой-Цвик. Далшов была анотація заставителькы Анны Плішковой на колективный зборник **Русиньскы соловї (Поздравліня Русинів 1995 – 2000)**, в якім были опублікованы літературны творы виданы в роках 1995 – 2000 в літературнім додатку Народных новинок **Поздравліня Русинів**. Послїднєв анотованов публікаціов был **Русиньскый літературный алманах на 2010-ый рік**, заставителём якого был Мгґр. Александер Зозуляк. В далшій части презентації ся к своїм найновшым книжкам і творчости высловили самы авторы.

Частєв святочного дня было переданя цін з Літературного конкурзу СРПС за рік 2010. Оціненыма за свої творы были: **Юрко Харитун** (1. місце), **Квета Мороховічова-Цвик** і **Осиф Кудзей** (обидвоє 2. місце) і молодой автор – **Петро Ялч** (3. місце). Презентація была закінчена автограмадов і роздаванем книжок, о якік был великий інтерес.

Зденка ЦІТРЯКОВА, студентка 2. річника ФГПН ПУ, комбінації витварне уменя і русиньскый язык і література, фоткы авторкы

Хочете штудувати русиньскый язык?

28. фебруар і 31. марец 2011 – то суть конечны терміны на поданя пригласок на факулты Пряшівської універзїты, на котрых мож штудувати русиньскый язык і літературу в комбінації з іншыма предметами.

Занедовго тогорічны абсолвенты середніх школ будуть собі давати пригласкы на високошкольскы штудії, зато хочеме їх допереду поінформувати о актуальных можностях штудія русиньського языка на ПУ, причім комплексны інформації можуть здобыти на веб-сторінці ПУ www.unipo.sk, респ. на сторінках окремых факулт ці Інштиту русиньського языка і культури ПУ.

Такоже в академічнім році 2011/2012 Пряшівска універзїта отварять в бакаларьскім ступню штудія слїдуючїх 16 комбінацій з русиньскым языком і літературов:

Філософійна факулта (пригласкы приймає до **28. фебруара 2011**):

русиньскый язык і літ. – історія, естетічна выхова, етічна выхова, філософія, англійскый язык і літ., французькый язык і літ., німецькый язык і літ., російскый язык і літ., словацькый язык і літ., українськый язык і літ., музичне уменя, витварне уменя;

Факулта гуманітних і природных наук (пригласкы приймає до **31. марца 2011**): **русиньскый язык і літ. – біологія, географія, педагогіка;**

Факулта шпорту (пригласкы приймає до **31. марца 2011**): **русиньскый язык і літ. – тілесна выхова.**

Віриме, же тоты інформації заінтересують тых, котры уважають о високошкольскы штудії, і про кого якраз русиністика бы ся могла стати інспіраціов до будучности.

Доц. ПгДр. Анна ПЛІШКОВА, ПгД., ІРЯК ПУ в Пряшові

РЕЗОЛУЦІЯ

із членської громады Словеньской асоціації русиньських організацій (САРО) 14. фебруара 2011 у Пряшові

Представителі САРО конштатовали:

1. В оціненямі періоді заникла єдна з членських організацій САРО, конкретно Сполук русиньської молодежи Словеньска за председованя Мгґр. Алены Блыховой.

2. Пригамовало ся діятельство організації Руськый клуб – 1923 на челі з председом Гавриілом Бескидом, але зачав ся суд, котрый бы мав потвердити правоплатность якраз той організації, а не організації з тов істов назвов на челі зо Штефаном Секераком.

3. Окремы членські організації САРО активно діють подля своїй можностей. Є слабша активність САРО як цілку, хоць тот організації была сполуорганізатором наприклад великой і потребной Міджінародной літнєй школы русиньського языка і культури на Пряшівській універзїті в році 2010.

Представителі САРО прияли:

1. Зактивізувати діятельство САРО як цілку і ей окремых обчаньскых здружінь, главно теперь перед списованем людей на Словеньску, а то різними формами пропагації.

2. Писмово апелувати на підпредседу влады СР про народности Рудолфа Хмела і підпредседу Народной рады СР Белу Бугара, жебы чім скоріше были прияты барз потребны два законы: Закон о народностных меншынах і Закон о фінанцованю народностных меншын. Хоць 8. 12. 2010 был приятый ходем новый Закон ч. 524 Збіркы законів о дотаціях в компетенції Уряду влады СР, але ці тот закон буде ліпший, як попередній о схвалєваню грантів, то укаже близка будучность.

3. Добивати ся у компетентных, жебы в русиньских обчаньскых здружінях ся скінчіло з аматерізмом і перешло ся на професіоналну плачену роботу в тых обчаньскых здружінях і їх редакціях і видавательствах. Конкретно, жебы ходем 2 – 3 людей із каждого здружіня были плачеными працівниками, народностны обчаньскы здружіня жебы діставали фінанції і на такы річі, як в минулости, конкретно на телефон, інтернет, канцеларьскы потреби, бензин і на підвишене поштовне на посылања періодічной і неперіодічной пресы.

4. Здобувати фінанції од Уряду влады СР, Міністерства школства СР і інших інштитуцій і спонзорів, жебы ся могло автом ходити до русиньских сел і міст регіону северовыходного Словеньска, главно перед списованем людей а потім при агітації родічів, старостів, директорів і учітелів по русиньских селах, жебы ся закладали школы з русиньскым языком навчаня, школы з навчанем русиньського языка або ходем групи і кружки русиньського языка і культури.

5. Припомочі тому, жебы было легіслативно управлена екзістенція русиньских матерьскых школ.

6. Організачно і фінанчно помочі 2. річнику Міджінародной літнєй школы русиньського языка і культури – Studium Carpato-Ruthenorum 2011, котрый буде на Пряшівській універзїті в Пряшові од 12. юна до 3. юла 2011 і надале членове САРО жебы брали активну участь як реферуючі о своїх областях діятельства в русиньскім культурно-освітнім, сполоченьскім і набоженьскім животі в рамках Днів отвореных дверей на Пряшівській універзїті, котры організує Інштут русиньського языка і культури ПУ каждорічно у місяцю септембер.

7. При організованю або сполуорганізованю культурно-сполоченьскых або релігійных акцій Русинів, кідь на тім партіципує САРО, все уваджати ей назву, але в скобках і назву конкретной членської організації САРО, котра за приправу і ход акції одповідать.

8. Рішіня послати позицію САРО Грекокатолицькій митрополії на Словакії односно того, жебы в селах, де є перевага русиньського жытельства і потверджена при списованю людей у маю 2011, проповіді, евангелії, апостолы і іншы літургічны книги ся читали по русиньскы, кідь суть виданы в русиньскім списовнім языку.

9. Думку створіня основной штурктуры русиньской Грекокатолицькой церькви в СР, т. є. русиньского вікаріату, який бы творили парохії Пряшівської єпархії на челі з вікарєм, котрый бы был главным ініціатором рішіня релігійных проблемів русиньских віруючїх. Представителі громады САРО ся згодні, же на функцію русиньского вікаря найвгоднішыма кандидатами суть о. ТгЛіц. Франтішек Крайняк або о. Мгґр. Ярослав Поповець.

10. Підпорувати СНМ – Музей русиньської культури в Пряшові, а то жебы чім скорше дістав ключі од властной будовы і помагати му до нєй здобувати експонаты.

11. Рішіня, же членська громада САРО буде зачатком каждого року, жебы ся могло реферувати о зробленій роботі той котрой організації САРО за попередній рік і выробити план сполочных активіт і коордінації акцій окремых членських організацій САРО.

12. Новы обчаньскы здружіня до САРО, а то Окресну організацію Русиньской оброды у Свіднику і Сполук русиньских писателів Словеньска.

13. Схваліня 4 делегатів за САРО на 11. засіданя Світового конгресу Русинів, котре буде 17. – 19. юна 2011 в Будапешті, конкретно: Гавриіла Бескида, Яна Калиняка і Мірославу Дзубову (наградників Зденку Цітрякову і Марту Сушкову).

14. Домагати ся, жебы на далшы два роки Русинів Словеньска у СРР заступав представитель САРО, бо два волебны періоды заступав їх представитель Русиньской оброды на Словеньску а іщі ку тому колідує функція выконного секретаря з членом СРР за Словеньску в особі Владиміра Противняка (секретарь не мать право голосованя а член СРР мать, также в тім є розпор).

15. Схваліня членів выконного wyboru САРО у зложіно: Александер Зозуляк, Гавриіл Бескид, Аліца Ветошевова.

16. Схваліня 3-членной ревизной і контрольной комісії САРО у зложіно: Петро Крайняк, ст. (председа), Іван Русинко, Анна Плішкова (члены).

17. Рішіня новозволеного выконного wyboru САРО на своїм 1. засіданю о розділїню функцій: председа ВВ САРО Александер Зозуляк, підпредседа Гавриіл Бескид, касірка Аліца Ветошевова.

Записав: А. Зозуляк

• Св. Миколай при роздаванню дарунків в ОШ з МШ в Колбівцях.

Віфлеємський вечур у Колбівцях

22. грудня 2010 був у Основній школі з Матерських школов у Колбівцях (окрес Стропків) **Віфлеємський вечур**.

У нас уж є традицій, же в передпоследній день перед рождественными вакаціями робиме рождественный ярмарок, на котрім ся школярі представлять зо своіма виробками, які виробили в кружку під веджінєм учительки Геряковой. І таким способом собі могли зась овірити свої зручності, шиковність, фантазію при вытворях з папіря, чечіны, природных матеріалів. В тот день сьме ся згромадили в просторах школьскої ходбы, де сьме мали свої станки і продавали свої виробки. Рождественну атмосферу підсилёвала рождественна музика і колядки.

Красно выпараджена школа і сніжна білость країны дотваряли святочну атмосферу в то рано, кідь сьме перекрочили поріг своєї школы, бо і тепер сьме ся зышли доведна на спідній ходбі і чекали сьме, коли прийде Миколай зо своім допроводом – чортом і ангелом. Зазвучали тони рождественных співанок і він ся обявив міджі нами. Сердечно го привітав директор школы Мгґр. Осиф Варголик. Миколай кідь відів гунцутьскы іскеркы в очах дітей, приговорив ся к ним мильма словами. Далшы минуты належали нам – дітём. Розжарены тварі малых ангеликів, неслухняного чортика, вкусны костімы, вінчованя, колядки, темпераментный ромський танець, сценкы з рождственнов тематіков – то вшытко доміновало перед позерателями, котры наши выконы оцінёвали аплавром. Миколай подяковав дітём за красне выступлїня і щедров руков сягав до коша і вшыткы діти обдаровав дарунками. Наконєць прозвучали тони знамой пісні Тиха ніч, свята ніч і Миколай зо своім допроводом одышли зо школы, обіцяючи нам, же за рік ся вернуть міджі нас, абы нам зась сприйняли рождественный час.

А на самый конец дякуєме о. Осифови, редемпторістам із Стропкова, панови Барткови, котрый спонзоровав тоту прекрасну акцію.

Редакчна рада Йоты при ОШ з МШ в Колбівцях

Studium Carpato-Ruthenorum 2011

Од 12. юна до 3. юла 2011 буде на Пряшівській універзіті в Пряшові проходити **2. Міджінародна літня школа русиньского языка і культуры** під назвов **Studium Carpato-Ruthenorum 2011**.

Пряшівска універзіта в Пряшові є єдинов універзітов у Словацькій републиці, котра реалізує навчаня **акредітованого студійного програму русиньский язык і література**, гестором котрого є Інштїтут русиньского языка і культуры. Вдяка ёго 3-тыжденному едукачному проекту **Studium Carpato-Ruthenorum – Міджінародна літня школа русиньского языка і культуры** Пряшівска універзіта є сучасно єдинов універзітов на світї, котра зареаговала на інтерес о таку форму навчаня русиньского языка з боку домашніх і заграничных адептів і в сучасности рихтує **другый річник** того міджінародного проекту. Вшыткы потрібны інформації о проектї мож найти на www.unipo.sk/Pracoviská/Ústav_rusínskeho_jazyka_a_kultúry/Projekt; www.rusynacademy.sk/Vzdelavanie.

Приголосити ся мож до 1. марца 2011.

А. П.

Марія ГІРОВА

ВІНЧУЄМЕ СІ З ЦІЛОЙ ДУШЫ

Новый рік уж пришов
А мы так вірїме,
Же од того, што одышов,
Щастливійший буде.

Же не буде біды, плачу,
Трапы без роботы,
Же ся каждому з нас сповнять
Вшыткы наши тужбы.

І так з сердца собі жычме,
Жебы ся так стало,
Жебы сонце превелике
Каждому світило.

Вінчуйме сі з цілой душы
Мір, ласку і покій,
Няй нас добро лем провадить
На каждіцькім кроці.

Няй хвороты нас обходять,
Вшытко зле на світї,
Няй до красы вырастають
Наши милы діти.

ПАЖРАВЕ ТЕЛЯ

Зробили сі діти
Выр на кінці ярку,
Шматя поскладали
Скраю під татарку.

Шалять ся у вырі:
Брызкають, плавають,
На коровкы в траві
Позор не давають.

Кідь ся выкупали,
Домів ся зберають,
Але своїх шматин
В траві уж не мають.

Ани бы їх у сні
Нїгда не напало,
Же теля їм шматя
Скоро вшытко зыло.

Мерендзало, жуло
Фалат за фалатком,
Бродило, місило
По шматю копытком.

Ледва пару шматин
Діти захранили,
Жебы ся з купаня
Голы не вернули.

Другыраз кідь пішли
До выра скакати,
Не забыли лашкы
На стром повішати.

Василь МЯГКИЙ

Мала Русинка

Пригуду, котру Вам хочю написати, ся стала перед пару роками. Родічі малой Русинкы жыють у векшім місті, отець є Мадяр а мама Русинка. Мала дівочка зачала ходити до першой класы. Кідь пришов першы піврік і требало выписати піврічне высвідчїня, на высвідчїню зїставала порожня колонка Народность. Учителька закликала родічів, же яку народность мать дівчати написати. Муж не хотів образити жену тым, же буде стояти на мадярьскій народности, а жена мужа – же буде стояти на русиньскій. Так закликали дівочку, абы она вырїшыла, яку народность їй мають написати. Она повїла, же русиньску. Кідь родічі дівочкы прийдуть до Лабірця, діти красно з дїдом і бабов бісїдують по русиньскы.

Міг бы ем увести опачный приклад. Отець і мама Русины, але прийдуть до Лабірця з Гуменного, а з дітми бісїдують по словацькы. Русины, же не забываете, де патрите, можете потвердити в маю, при списованю людей.

18. Свідницькый Віфлеємський вечур

12. грудня 2010 в Домі культуры у Свіднику одбыв ся **18. річник Віфлеємского вечора**. Уж 18 років в передріствянім часі приправлює **Окресна організація Русиньской оброды в Свіднику** ріствяный концерт в русиньскім дусі. Сполуорганізаторами той прекрасной акції были: **Окресный освітній центр і Містьскый уряд в Свіднику**.

Того року в програмі вечора выступили діточкы зо вшыткых матерських і основных школ міста. Прекрасно ся презентовав і дітський фольклорный колектів **Маковичка**. В програмі концерту выступило **182 участників** з колядками, вінчами, віфлеємськыма грами і танцями. Было на што ся призерати і послухати. Уж од скорого пообїда був Дім культуры переповнений позерателями вшыткых віковых категорій, міджі котрыма найвеце было родічів і старых родічів. На концерт завїтав і новозволеный прїматор міста Інж. Ян Голодняк і далшы честованы гостї.

Віфлеємський вечур був зорганізований на професіоналній уровни, дякуючі добрій кооперації вшыткых трьох сполуорганізаторів і їх довгорічным скушеностям. На марго тогорічного і минулорічных Віфлеємських вечорів люде з области культуры повїли, же не є в Домі культуры масовішой акції, як є Віфлеємський вечур. Нажаль, свідницькый Дім культуры є про наше місто барз малый, много людей зїстало стояти у вестїбулі, які лем слухали а ніч не відїли. Много ся повертали домів.

Наше подякованя адресуєме і спонзорам: Інж. Михалови Гомзови, председови представенства ПСС Свідник, а. с., Бц. Николаєви Крайковичови, посланцєви НР СР, Петрови Пилипови, посланцєви Пряшівского самосправного края, Евї Гомзовї, посланкынї Містьского заступительства в Свіднику і далшым. Окреме хочеме подяковати Мгґр. Ярославови Іванчови, штатному таємникови Міністерства школства СР, за дуже щерый спонзорський дар, вдяка котрому каждый выступаючий і учитель, котры їх приправлєвали, однесли собі богату солодку выслужку.

Так як і минулорічний, і тогорічний наш Віфлеємський вечур був організований без фінанчнної підпоры Міністерства культуры СР.

Мгґр. Мілош СТРОНЧЕК, председа
Окресной організації Русиньской оброды у Свіднику

• Погляд на сцену Віфлеємского вечора у Свіднику.

Ян ГРИБ

Русалка

(Приповідка)

Была раз єдна вдовіця і мала дві дівки. Старша ся характером і тварев цалком подобала на матір: обидві были неприємны і надуманы, як горіноскы, же ся з нима не дало вытримати. Молодша дівка была ласкава, добра, як ей небогый отець, і красавіця, якій не было пары. Як то уж звыкне быти, каждый тягне ку свому, та й мати была приязна ку старшій, а молодшу стерпіти не могла. Мусила она їсти в коморі і все робити.

Окрем того, бідне дівча мусило каждый день добрый кілометр по воду з канчовом до студенки ходити. Кідь так раз стоїть при студенці, пришла к ній бідна жена і просить од ній воды ся напیتی.

„Як же вам не дати, тетко,“ каже прекрасна дівочка. Ополокала канчовик і зачерла найчистішою воды. Потім тот канчовик подала жені, притримуючі го, абы ся їй з нёго ліпше пило.

Кідь ся женка напила, повідать дівочці:

„Была єсь добра і уцтива, же ті мушу дашто подаровати.“ (Была то русалка, котра ся перемінила на бідну валальску жену. Хотіла знати, де аж іде добродительство дівчати.) „Дам ті такый подарунок,“ продовжовала русалка, „же при каждом слові, котре повіш, выпаде ті з уст квіт або дорогий камінь.“

Кідь дівча пришло домів, мати го выгрішыла, же ся вертать од студенки так пізно.

„Не гнівайте ся, мамко,“ повіло біднятко, „же-м так запізнала“. А як повіло тоты слова, выпали ей з уст дві ружы, дві перлы і два великы діаманты.

„Што віджу?“ Зачудовала ся мати. „Видить ся мі, же з уст ті выпали діаманты і перлы! Одкы то маш, дівко моя?“ (Першыраз ей назвала дівков.)

Бідне дівча щіро поросповідало вшытко, што ся му стало, причім ей неперестанно падало з уст много діамантів.

„Таке дашто,“ говорить мати, „мушу там послати далшу дівку. Фанчіко, смоть, што іде з уст твоєй сестры, кідь говорить. Ай ты бы хотіла такый дар? Треба ті лем зайти ку студенці по воду а кідь од тя бідна жена попросить напیتی ся воды, з радостев ей обслуж.“

„Можете чекати, же я піду по воду,“ одповіла дівка сурово.

„Хочу, абы-сь там ішла,“ говорить мати, „а такой!“

Дівка ішла, а за цілов драгов жудрала. Несла стріберну фляшку, найкрасшу, яку дома мали. Лем што пришла ку студенці, видить з ліса приходити парадно облечену пані, котра од ній попросить воды. Была то тота сама русалка, котра ту была перед тым, але тепер як принцезна хотіла ся дізнати, яке недобре є тото дівча.

„А ці єм пришла нато,“ говорить остро горіноска, „абы я вам давала пити? Принесла єм стріберну фляшку акурат про вас, пані. Кідь хочете, напийте ся самы.“

„Вера, не єсь дуже погостинна,“ говорить русалка без гніву. „Но добрі. А же єсь така неласкава, обдарую тя так, абы ті при каждом слові, котре повіш, вышов з уст гад або ропуха.“

Кідь мати збачіла дівку вертати ся домів, звідовала ся:

„Як же ся ті водило, дівочко, як?“

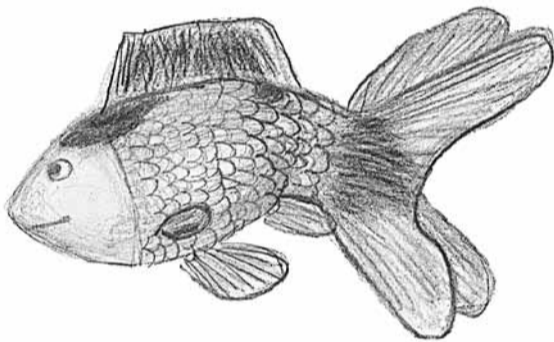
„Лем так,“ одвыркла дівка і з уст ей выпали дві змії і дві ропухы.

„Небеса!“ закричала мати, „што то віджу?“

„Тому є лем сестра виновата. Тадь она мі тото заплачуть!“ повіла старша сестра і утікала молодшу стрепати, а мати ей в тім не сперала.

Бідне дівча утекло захранити ся до недалекого ліса. Ту ю стрітив кралєвіч, котрый ся вертав із полєвачкы. Кідь збачів, як є шумна, опросив ся, што ту сама робить і чом плаче. „Біда зо мнов, панцю, сестра з матірєв ня выгналі з дому.“ Кралєвіч відів, же ей з уст выпало пять перел а якраз тільки діамантів, і попросив ю, абы му росповіла, як таке може быти. І она му вшытко поросповідала. Кралєвіч ся до дівкы залюбив. Одвів ю до свого кралєвского палаца і оженив ся з нєв.

Старша дівка наконець так розїла властну маму, аж тота ю выкурила з дому. Нещастніця блудила лісом, аж там десь загнула, бо нихто таку ку собі притулити не хотів.

Сімона КИРЕШОВА

КІКОШКО

Дорогы читателі,

пишу ся Сімона Кірешова а єм школярков ОШ Коменського в Міджілабірцях. Учу ся русинський язык, барз ня то бавить, але не о тім хочу писати.

Домам мам рыбки. Моя найоблюбеніша рыбка мать мено Кікошко. (То я їй таке дала.) Є то злата рыбка (карас). О своїм Кікошково мам і интернетову сторінку. Кідь сьте звездавы, клікнийте на: www.kikosko.estranky.sk. Можете ся попозерати.

Акваріум мам од децембра 2008. Дістала єм го під ялічку. Мам в нім іщі веце рыбок, а вшыткы мають мена, як: Жако, Лілі, Кіка, Вікі, Мерлін, Корал, Мері, Еймі, Чікі, Кайка і Кає. І они сьуть златы рыбки. Мам і жовтого слимака. Ёго функціє є чістити акваріум.

Старостливість о рыбки є нарочна. Треба їм выміняти воду а не можеме їх забыти накормити! Але кормити можеме лем раз за день! Ай рыбки мають свої хвороты. Треба їх скоро одгалити, жебы сьме їх могли успішно вылічїти. Лікы ся дадуть найближе купити в Гуменнім, в обході з акварістіков.

Не баную, же єм собі купила рыбки. Так мі приросли к сердцю, же свій живот без них собі уж не знам представити.

А жебы сьте мали яку-таку представу о моім златім Кікошково, посылам Вам ёго „портрет“, який єм накреслила.

Квета
МОРОХОВІЧОВА-ЦВИКГаданкы про
найменшы
діточкы

Ціла опанцірована
Помалы крокує,
Знашать яйця до піску,
В морю часом жыє.
(бхрчнтмррл)

Біла, ряба,
Із червеным дзєбаком.
Любить воду,
Любить літо,
Пасе траву.
Так, так, – гварить
Своїм дітєм,
Кідь їм несе
Зеренце ай з хробаком.
(бхрчл)

Гварять му ай
Побігайчік.
Є домашній
І лісний.
В приповідках
Бывать часто
Найщастнішый
І швыдкый.
(жічївє)

Довгый хвостик ї
крашлить,
Її світ – Панама.
Свої діти барз любить,
Бо є добра мама.
(вппсн)

Як пацеркы
По дворі втікають,
Ціп – ціпонять,
Кідь їсти не мають.

Жовта грудка:
Єдна, друга, третя
Суть спокійны,
Кідь їх мама кличе.
Ціпу – ціпу – ціпу,
Папаніця є ту.
(бхртмррл іпсМ)

І-а, і-а, і-а,
Найкурша співанка.
Чія же вна є?
Хто ї милує?
(жіпсО)

Гварять о нїм,
Же є добрый ставитель:
Ставлять мосты,
Ставлять грады,
Главні у воді є барз
Працовитый.
(рєдоБ)

Гопі-гоп, гопі-гоп,
Гопкать долов, горі,
Зберать зеренцята
По ґаздівскім дворі.
(апєдоооВ)

Марія ҐІРОВА

КУЛІ

Назберав сі Мілан
в Серпентинах кулі,
вшыткы собі сховав
під хыжов на дворі.

Знав, же кулі будуть
страшенно стріляти,
кідь їх огонь буде
міцно зогрївати ...

Хлопчиско дурненькый
щі розума не мав,
на краю пелєвнї
собі огня наклав.

Кідь в огни угля
ся уж распалило,
нещастя з кулями
ся в дворі зачало.

І хлопці ся збігли
може з пів валала:
Што за чудна стрільба
ся горі зачала ...?

Мілан як сплашений
коло огня скакав,
кулиско за кулев
лем до огня метав.

Таке рахотїня
стрільня зачало,
лем-лем, же навколо
вшытко не згоріло ...

І забити могло
із хлопців дакого,
найгірше із вшыткых
й Мілана самого.

Мати з поля біжыть
ціла выстрашена:
Чей ся, не дай Боже,
зась война зачала?

Мілан уж увідів,
же біды наробив,
до яругы скочів,
голузєм ся прикрыв.

Выстрашена мати
у ярку го нашла,
била, молотила,
аж ся ціла трясла.

Сусіды Мілана
од ній з рук вырвали,
у своїм обыстю
хлопця прихылили.

Аж вечур, кідь мати
ся кус впокоїла,
од сусідів домів
сына сі привела.

Уже го не била,
ани не крічала,
о кулях, о войні
з жалєм споминала.

Нїгда веце Мілан
кулі до рук не брав,
кідь їх в лісі нашов,
далеко утікав.

За воякми пішов,
што в валалі были,
жебы муніцію
в лісі знешкоднили.

Буде зміна назви „Союз Русинів-Українців“?

Русинська оброда на Словенську веце раз посередництвом Уряду влади СР і Міністерства внутра СР дожадовала ся справедливости в тім, же „Союз Русинів-Українців в Словацькій республіці“ подля своїх станов не репрезентує ани Українців, ани Русинів, але неекзистуючу народность „Русин-Українець“.

Од свого взнику 20. януара 1990 уведжена організація выступать як охранны Русинів-Українців. Треба повісти отворено, же к такій народности, як собі споминана проукраїнська організація выдумала, ся у нас ништо не голосить, чога доказом є, же при списованю людей у році 2001 ани єден чоловік ся к ній не приголосив. А чом СРУСР не хоче быти українськов організацієв?

Перед зъездом СРУСР, котрый був 24. януара 2008, была стріча на Уряді влади СР представителів Русиньской оброды на Словенську із представителами „Союзу Русинів-Українців в СР“ заміряна на вопрос, чом представителі СРУСР преферують неприродно выконштровану назву народности Русин-Українець. Бывший председа СРУСР на вопрос одповів: „Мы можеме дати своїй організації таку назву, яку хочеме.“ Назва організації є єдна річ, але у ей станах, схвалених в році 1990, не є ани слово о тім, же СРУСР буде розвивати культуру Українців на Словенську. Теперішній став є такый, же робота СРУСР в рамках ёго станов є в розпорі зо Законом о обчаньских здружінях ч. 83/90, як і з Уставом СР, ей статями ч. 12 і 34, як і Рамковим договором Рады Европы на охрону народностных меншын зато, бо русиньску культуру зловжывають про себе.

В Братіславі на засіданю був договорений далший поступ з тым, же обидві організації предложать свої конкретны аргументы з аргументами трех одборників, котры не суть теперішніма а ани бывшыма функціонерами ани єдною з організацій. Тото условіє Русиньска оброда на Словенську теперь мать сповнене і зась обновує жадость на Уряді влади СР із жаданым доповніям.

Окрем теоретичных работ високошкольских учітелів Русиньска оброда у тім ділі предкдавать тоты условія:

1. Жебы на Словенську українська народностна меншына мала свою організацію, котра ся буде старати о розвой української культуры міджі Українцями.

2. Культурны активіты народностных меншын фінанцовати за условія, же єдна народностна меншына не буде зловжывати культуру іншой народностной меншыны.

3. По заложіню обчаньского здружіня, котре буде заступати інтересы української народностной меншыны, ёго представителя прияти за члена Рады влади СР про народностны меншыны. Нова організація мусить решпектовати выслідкы посліднёго списованя людей на Словенську.

4. По створіню організації про українську народностну меншыну мож з нёв сполупрацювати так, як з іншыма народностными меншынами.

5. Русиньска оброда на Словенську пожадує змінити назву СРУСР, як і теперішні ёго становы, подля яких про неприродно выконштровану народность „Русин-Українець“ становлять материньский язык український.

6. Русиньска оброда єднозначно протестує проти тому, жебы русиньску культуру присвоєвала собі дакотра інша народностна меншына на Словенську.

7. Русиньска оброда на Словенську протестує проти платности резолюції Президії ЦК КПС із 28. юна 1952 о нученій українзації Русинів, а тото пожадує решпектовати і од остатніх народностных організацій на Словенську.

Уведжены жадости выходять як із наших, так і міджінародных законів і документів.

Прошу наших читателів, жебы высловили свої думкы к высше уведженым пунктам.

Іван БАНДУРІЧ, Бардеєв

Наш край – політична партія на выходнім Словенську, в котрій ся мають сконцентровати і рости надії Русинів і Українців на перспективу властного народного жывота і на взаємну сполупрацу. Треба похвалити пані Любу Кралёву, председничку партії Наш край, же ся дала на таку тяжку і міцно ужыточну роботу в інтересах перспективы і шырокого узнання русиньского народа як самостатной народной громады в середній Европі.

Сполупраца, або капітулація?

Дістати отворено узнання од Українців, же Русины суть самостатным народом з властным русиньским материньским языком, то є прекрасна представа, яку уж Василь Турок хотів реалізувати в пракці – по кодифікації русиньского языка. Але, нажал, Василёви ся то не подарило дотягнути до кінця, ай винов наших властных хыб. Мали сьме проблемы нелем самы зо собов, але чули сьме одпор і непорозуміння з боку представителів ани не так Українців і України, але з боку Русинів, котры были членами КСУТ, який пак переменовали на Союз Русинів-Українців у Словенській републіці (СРУСР). Не є дотеперь ясно, ці маме до діла з Русинами, ці з Українцями, або уж зо Словаками. Бо народность Чехо-Словак не екзистує, так як ани народности Русин-Українець ніт. З назвы СРУСР не є ясно, з кым властно в партії Наш край мы Русины їдname? Няй собі членове того союзу самы роздумують – о што їм іде? І няй ся самы ідентифікують як добросердечны люде, а не як дамыкы закукленці. То преці не потребує робити. Суть то слушны люде. Мы Русины ся їх будеме все просити: хто суть і кого СРУСР репрезентує? Союз, ці народ? Про нас тото є важне. Може пані Кралёва за Українців бы мала закликати на їднаня з Русинами і Приятелів України зо Свідника. Они не суть членами СРУСР. Членами Приятелів України суть і правы Українці, з якыма добрі выходиме: ведно співаме в хорі, выступаме в культурных програмах. Они узнавають нас як Русинів а мы їх як Українців. І подля них народности Русин-Українець – ніт. То є подля них штось смішне і ненормалне. Приятелі України у Свіднику себе не поважують за Русинів. Про правых Українців не є приємне, же дахто так дегонестує назву їх народности. Они з Русинами не хотять мати конфлікты. Хотять з Русинами жыти в мірі. Союз бы мав заступати Українців і Русинів, але зо сугласом єдних і других. Без сугласу, наприклад, Русинів який то є союз? Союз кого з кым? Союз то є властно догода о сполупраці. То не є народность. Союз може быти ай Союз Словаків-Русинів-Поляків-Мадярів-Українців. Але народность така быти не може. Тот проблем уж давно мала Русиньска оброда на Словенську рішати на суді, бо ту ся їднат лем о шпекуляцію зо словами. На тім проблемі в РОС робить Іван Бандуріч. Він потребує поміч і сполупрацу нелем од політичной партії Наш край, але з боку русиньских обчаньских здружінь і з боку правых Українців.

О што ся маме снажыти мы Русины? Снажме ся ідею взаємного узнання народной ідентіты і взаємной сполупрацы двох народів реалізувати з позиції рівноцінности. То є найглавніше. Ідею рівноцінности наповнийме skutком так, жебы то був рай про обидва таборы. Не може то быти рай про єдних а капітулація ці рабство про других. Мы не можеме сполупрацювати з Українцями як їх галузка, бо в тім припаді бы тото одношіня было лем повиннов службов слугы Русина своєму панови Українцёви. То бы не было рівноцінне одношіня. То бы не была сполупраца, але рабска служба. Капітулація Русинів. То бы практично про нас значіло, же сьме одступили од ідеї самостатного народа, а же сьме прияли капітулацію в нашій ідеї русиньского народного возроджіня нелем на Словенську, але на цілім світі. Вірьме, же пані Кралёва то так не думала, жебы мы вступили до того одношіня Русин верзус Українець як галузка Українців, але же Русинів і Українців поважує за два рівноцінны народы. Пані Кралёва нам тото мусить декларовати сама, ясно, уж теперь, на зачатку. Не мам на мысли економіку, але наше народне одношіня: Русин верзус Українець. Тото пані Кралёва на далшій стрічі Русинів з Українцями няй нам задефінує про Народны новинкы. То нас интересує. Петро Сокол (председа СРУСР) і Володимір Противняк (председа РОС) суть добры люде, доброй дякы, інакше бы на тото стрічу не пришли. Але є важне то, жебы за їх участёв був интерес укріпити позицію того народа, котрый офіціально репрезентують. Є нам ясно, же Русины і Українці суть і можуть дале быти і без взаємной комунікації. Але не є ліпша дружба, як тиха война міджі нами? В статі Стріча Русинів і Українців у Народных новинках з 26. януара 2011 не є ясно, чом ся представителі тых двох народностей стрітили. Мы Русины сьме в Европській унії і може-

ме Українцям зробити добру службу. Але дашто за дашто. Няй буде догода. Няй поможуть Українці нам Русинам, а мы Русины поможеме Українцям. Же vznikнув проблем такой на першім засіданю, то нам сігналізують слова в новинках: „Суть темы, які не можуть быти предметом єднакого погляду в ділі розуміння ідентічності Русинів і Українців, прінціпіально одлишують обидві народностны організації.“ Не можеме допустити, жебы тоту тему донеконечна дахто презентовав як таку, яку не мож вирішыти. Кажда тема має своє рішіня. І тему узнання Русинів Українцями мож вирішыти. На стрічу треба закликати такого математіка за Русинів і за Українців, котрый тот математічний приклад буде знати вирішыти. А такы люде суть, што то знають вирішыти. Лем треба тым людем дати шансу ся высловити і тот проблем рішати. Кідь ласка і добро выграть над злом, тогды тот проблем буде вирішений. Лем зло повідать, же Русин є проблем і не може быти предметом єднакого погляду на жылот чоловіка. Добро повідать, же Русин є чоловік з мяса і кости, як і Українець. Русин має такы права на жылот, як і Українець. То є справедливость. На їднаня о сполупраці міджі людми не треба кликати зло, але добро. Як найдеме схопных, добрых діпломатів і зналців даного проблему, котры справно, логічно высвітлять розумным, добрым Українцям, же Русины не огрожують Україну ани Українців, потім тему о Русинах буде мож легко вирішыти. Александер Дулеба, Василь Хома, Александер Франко, Ярослав Сисак, Анна Плїшкова, Іван Русинко, Александер Зозуляк, о. Франтішек Крайняк, Ян Лыга, Петро Крайняк, мол. То суть вгодні кандідаты на їднаня за Русинів. Ай за Українців треба мати не конфліктовых, але розумных кандідатов. У Свіднику такы розумны Українці суть. Треба глядати можности і знати, як на то. То є вшытко. Не плачме, отворьме двері до світа ведно Русины і Українці. Не звадов міджі собов, але порозумінём і взаємнов комунікацієв. Выберати конзултантів мусить пані Кралёва, бо она є тот главный режісер. Яких герців выбере, таку уровень буде мати ей гра. До той темы треба выбирати розум і знаня, не силу. Функціонерів буде треба аж наконець – підписати догду о сполупраці. Але догду і прінціпы сполупрацы няй приправують одборници на дану тему. Не функціонері! Тема ся дасть рішати. Вырішений проблем принесе хосен Словенську, Україні, середній Европі і Европській унії. То є висока політика, серьёзне діло і величезна шанса про народный жылот Русинів. СРУСР няй ся не снажить робити на Русинах „голокауст“, але няй спробує вести з Русинами мірну політику о народній підпорі, бо і СРУСР потребує Русинів до свого союзу. Без Русинів ани союзу не буде. Дашто за дашто. Поможме єден другому. Ян КАЛИНЯК, Свідник

Хто тримле в почливости Гойдіча і Гопка, тот бы мав дати почливість і народу, з котрого вышли

Проблемы з поужыванём русиньских Євангелій і Апостолів, як і далшых перекладів богослужебных книг у церковных обрядах на Словенську суть знамы, але і так ся мі ку тому хоче іщі додати пару слов.

Нажал, ігнорованя жадостей схвалити їх поужываня всягды, де жыють русиньскы віруючі, буде тримати іщі довго, покы церковна верхушка обидвох выходных церквей на Словенську порозумить, же то є народностне уставне право віруючих русиньской народностной меншыны. Але треба собі поставити вопрос: чом ся особность благореченого єпископа Павла Петра Гойдіча з боку представителів грекокатолицькой церкви одділює од факту, же владыка Гойдіч був Русин а Русины го поважують за єдну з найвызначнішых особностей своєї церкви і свого народа. Поважую то за роздвоїня поглядів і нещірость в прокламованю слов і skutків.

(Продовжіня на 6. стор.)

